

SRBIJA U MODERNIZACIJSKIM PROCESIMA XX Veka

60
HISTORIJA
HR

INSTITUT ZA NOVIJU ISTORIJU SRBIJE

**SRBIJA U
MODERNIZACIJSKIM
PROCESIMA XX. VEKA**

(Naučni skup)

**SERBIA IN THE
MODERNIZATION PROCESSES
OF THE 20TH CENTURY**

(Conference)

BEOGRAD, 1994.

SADRŽAJ / CONTENTS

REČ REDAKTORA / PREFACE	11
I POGLED NA EPOHU / DELIBERATION ON THE EPOCH	15
Prof. dr BRANKO PETRANOVIĆ	17
Modernizacija u uslovima nacionalno nestabilnog društva (Jugoslovensko i srpsko iskustvo)	
<i>Modernization in Conditions of Nationally Unstable Society (Yugoslav and Serbian Experience)</i>	
Dr MIRA BOGDANOVIĆ	35
Modernizacijski procesi u Srbiji u XX veku	
Modernization Processes in Serbia in the 20th Century	
Dr VLADIMIR CVETKOVIĆ	59
Usud Moderniteta	
The Fate of Modernism	
Dr SLAVOLJUB CVETKOVIĆ	69
Revolucija i modernizacija	
Revolution and Modernization	
II OD POJEDINAČNOG KA CELINI / FROM PARTICULAR TO THE TOTALITY	75
1. Privreda / Economy	77
Dr DANICA MILIĆ	79
Monetarno-kreditni sistem u privredi Srbije početkom XX veka	
Monetary and Credit System in the Economy of Serbia in Early 20th Century	
Dr MILUTIN FOLIĆ	91
Modernizacija ekonomsko-društvenih procesa na Kosovu i Metohiji u prve dve decenije XX veka	
Modernization of Economic and Social Processes in Kosovo and Metohija in the First Two Decades of the 20th Century	

Dr MOMČILO ISIĆ	161
Sitno posedništvo kao kočnica ekonomske modernizacije Srbije u prvoj polovini XX veka	
Small Holding as the Obstacle to Economic Modernization in the First Half of the 20th Century	
Dr ŽIVOTA ĐORDJEVIĆ	113
Zemljišni minimum i zemljišni maksimum kao ograničenja razvoja Srbije u novo doba	
Land Minimum and Land Maximum as Restrictions to the Development of Ser- bia in the New Era	
Mr DRAGAN ALEKSIĆ	123
Medjunarodni privredni položaj Jugoslavije pred Drugi svetski rat	
International Economic Position of Yugoslavia Between The Two World Wars	
Dr SMILJANA ĐUROVIĆ	133
Industrijalizacija Srbije – legitimitet za moderni svet XX veka	
(Presek kroz jednu istorijsku strukturu)	
Industrialization of Serbia – Legitimacy for a Modern 20th Century World	
(Cross Section Through a Historical Structure)	
Dr ŽARKO JOVANOVIĆ	143
Poljoprivreda Srbije u ratu 1941-1945.	
Agriculture in Wartime Serbia 1941-1945	
Mr VERA GUDAC	151
Politika Komunističke partije Jugoslavije 1945-1953. godine kao faktor blokiran- ja modernizacijskih procesa na selu	
The Policy of the Communist Party of Yugoslavia 1945-1953 as a Factor for the Blockade of the Modernization Proces in the Country	
2. Informatika / The Informatio Science	161
NIKOLA MARKOVIĆ	163
Doprinos informatike procesima modernizacije u Srbiji	
Contribution of the Information Science to the Modernization Processes in Serbia	
3. Država / State	171
Prof. dr STEVAN LILIĆ	173
Konceptualne pretpostavke modernizacije države	
Modernization of the Government – Conceptual Preconditions	

Dr DRAGOLJUB PETROVIĆ	181
Državno-pravni položaj Srbije krajem XX veka Legal Position of the Serbian State by the End of the 20th Century	
4. Kultura / Culture	191
Dr LJUBODRAG DIMITIĆ	193
Kulturna politika i modernizacija jugoslovenskog društva 1918-1941. (Mogućnosti i ograničenja) Cultural Policy and Modernization of the Yugoslav Society 1918-1941 (Possibilities and Limitations)	
Prof. dr DJORDJE STANKOVIĆ	211
Savremena antinaučnost i modernizacija Srbije Contemporary Anti-Scientism and Modernization of Serbia	
Dr LJUBINKA TRGOVČEVIĆ	217
Obrazovanje kao činilac modernizacije Srbije u XIX veku (Analitička skica) Education as a Modernization Factor in Serbia in the 19th Century (Analytical Autline)	
5. Elita i modernizacija / Elite and Modernization	233
Dr LATINKA PEROVIĆ	235
Politička elita i modernizacija u prvoj deceniji nezavisnosti srpske države Political Elite and Modernization in the First Decade of the Independent Serbian State	
6. Spoljna politika / Foreign Policy	247
Dr LJILJANA ALEKSIĆ-PEJKOVIĆ	249
Novi kurs u spoljnoj politici Srbije početkom XX veka (Uklapanje u savremeno unutrašnje ustrojstvo i spoljno zaokruženje) A New Course in the Foreign Policy of Serbia in Early 20th Century (Conformation to Contemporary Internal Structure and External Surroundings)	
Dr MILAN RISTOVIĆ	261
Rat, modernizacija i industrializacija Jugoistočne Evrope (Nemački stavovi o promenama društvene i privredne strukture "dopunskog pri- vrednog prostora" 1940-1943.) War, Modernization and Industrialization of the Southeastern Europe (German Positions Concerning Changes of Social and Economic Structure of "Supplementary Economic Area" 1940-1943)	

7. Institucije, organizacije, ličnosti / Institutions, Organizations, Persons	271
Dr RAJKO SUDŽUM	273
Socijalno osiguranje u Srbiji u XX veku Social Security in Serbia in the 20th Century	
Dr MILICA MILENKOVIĆ	289
Radničke socijalne ustanove u Srbiji, Međunarodna organizacija rada i proces modernizacije radničkog zakonodavstva u Jugoslaviji i Srbiji 1918-1941. Workers' Social Institutions in Serbia, International Labor Organization, and Modernization of Labor Legislation in Yugoslavia and Serbia 1918-1941	
Mr DUBRAVKA STOJANOVIĆ	297
Srpska socijaldemokratska partija između političke moderne i revolucionarne ortodoksije The Serbian Social Democratic Party Between The Political Modernism and Orthodoxy	
Mr KOSTA NIKOLIĆ	309
Radikalna levica u Srbiji 1903-1921. The Radical Socialists in Serbia 1903-1921	
Mr GORDANA KRIVOKAPIĆ-JOVIĆ	317
Socijalna struktura Narodne radikalne stranke (1918-1929): Skica Social Structure of the People's Radical Party in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes 1918-1929	
Mr OLGA POPOVIĆ-OBRADOVIĆ	333
Političke stranke i izbori u Kraljevini Srbiji 1903-1914. Prilog istoriji stranačkog pluralizma Political Parties and Elections in The Kingdom of Serbia 1903-1914. A Contribution to the History of Party Pluralism	
Dr RADMILA RADIĆ	349
Uticaj razvoja Srpske pravoslavne crkve na modernizacijske procese u Srbiji i Jugoslaviji Influence of The Serbian Orthodox Church on the Modernization Processes in Serbia and Yugoslavia	
Dr MILE BJELAJAC	355
Vojska kao faktor modernizacije Military as the Factor of Modernization	
BRANKA PRPA-JOVANOVIC	361
Procesi modernizacije i položaj žene u Srbiji tokom XIX i prve polovine XX vijeka	

Modernization Processes and Status of Women During the 19th and 20th Centuries

Dr IVAN ČOLOVIĆ	367
Skerlić i srpski politički mitovi	
Skerlić and Serbian Political Myths	
Dr NADEŽDA JOVANOVIĆ	377
Dragoljub Jovanović o demokratiji kao osnovnom uslovu društvenog progrusa	
Dargoljub Jovanović on Democracy as the Main Prerequisite of Social Progress	
8. Etnički odnosi / Ethnic Relations	387
Prof. dr LJUBOMIR MADŽAR	389
Istine i zablude o nacionalnoj diskriminaciji Srba	
Truths and Fallacies About National Discrimination of Serbs	
Dr DUŠAN JANJIĆ	393
Srbija između prošlosti i budućnosti	
Serbia Between the Past and the Future	
III TEORIJA MODRNIZACIJE I MODELI ISTRAŽIVANJA /	
THEORY OF MODERNIZATION AND RESEARCH MODELS	405
Dr MARIJA OBRADOVIĆ	407
Teorija modernizacije i modeli razvoja	
Theory of Modernization and Development Models	
Dr SLOBODAN BRANKOVIĆ	425
Modernizam i istorija	
("Kraj istorije" kao kraj Moderne)	
Modernism and History	
("The End of History" as Epilog of Moderna)	
Mr PEDA J. MARKOVIĆ	435
Teorija modernizacije i njena primena na međuratnu Jugoslaviju i Beograd	
Theory of Modernization and Its Application to History of the Interwar Yugoslavia and Belgrade	
PODACI O AUTORIMA / NOTES ON THE AUTHORS	447